

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально науковий інститут мистецтв

Кафедра методики музичного
виховання та диригування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕВОЛЮЦІЯ ХУДОЖНІХ СТИЛІВ У МИСТЕЦТВІ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Музичне мистецтво»

Спеціальність **В5 Музичне мистецтво**

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Еволюція художніх стилів у мистецтві
Викладач (і)	Карась Ганна Василівна доктор мистецтвознавства, професор
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	HYPERLINK "
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіка індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є еволюція художніх стилів у мистецтві.

Навчальна дисципліна «Еволюція художніх стилів у мистецтві» базується на теорії і практиці професійного розвитку музиканта, що забезпечує процес художньої освіти магістрів, формує їх професійний розвиток, що є необхідним для майбутньої музичної творчості, музичної майстерності, музичної культури.

Зміст дисципліни полягає в ознайомленні здобувачів освіти з науково-теоретичними основами художніх стилів у мистецтві, його науковим апаратом; систематизації знань про еволюцію художніх стилів у різних видах мистецтва; прищепленні навичок до самостійної роботи з фаховою літературою, орієнтації в ній; формуванню широкого художнього кругозору майбутнього викладача ЗВО, вихованні вміння самостійно мислити, критично аналізувати прочитану літературу; навчити студентів складанню та виконанню практичних завдань. Виходячи із сучасного стану і розвитку мистецтва, а також, враховуючи навчальну програму, відпрацьовану у ЗВО, що готують музикантів-виконавців, слід вважати доцільним вирішення в рамках цього курсу перерахованих завдань.

Завдання курсу полягають 1) у теоретичному узагальненні історичного досвіду еволюції художніх стилів у мистецтві, 2) в ознайомленні з вершинними зразками художньої культури і мистецтва, що представляють

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета викладання курсу «Еволюція художніх стилів у мистецтві» полягає у формуванні засобів професійного розвитку в процесі професійної підготовки магістрів ОП «Музичне мистецтво»; оволодінні науково-теоретичними основами еволюції художніх стилів у мистецтві, як складової навчальної дисципліни музично-педагогічної освіти у вищій школі; розширити і професійно загострити тематику теоретичної та методичної підготовки майбутніх спеціалістів, зміст якої не охоплюється повністю рамками стандартних дисциплін; підготовка фахівців-музикантів до практичної роботи в якості викладачів спеціальних дисциплін в музичних, мистецьких коледжах, педагогічних коледжах. Курс «Еволюція науково-теоретичний матеріал в різних аспектах.

Курс «Еволюція художніх стилів у мистецтві» базується на вивченні таких музичних дисциплін: історія музики, історія культури, психологія, музична психологія. Курс «Еволюція художніх стилів у мистецтві» є однією з профільюючих дисциплін, що визначають кваліфікацію випускника як викладача.

Д

и Досягнення мети передбачає опанування майбутніми музикантами змісту с курсу, що виявляться у:

Ц •стійкій мотивації культурного зростання засобами професії і усталеному й професійному інтересі до безперервного оновлення індивідуально-професійного Ресурсу;

Л і •знаннях основних теорій розвитку людини засобами музичного мистецтва і розуміння їх основ для забезпечення оригінального використання ідей, а також Н проведення наукових досліджень;

а •здатності до системної апперцепції і інтеграції галузевого знання та Д подолання суперечностей його об'єктивації у педагогічній реальності;

а •здатності і уміннях використовувати знання для вирішення проблем особистісного взаєморозвитку себе і іншого у новому середовищі і культуровідповідних контекстах художнього розвитку людини;

о •уміннях зрозумілого донесення власної професійної позиції до фахівців і Нефахівців у музично-педагогічній галузі;

Н •навичках самостійно продовжувати навчання.

Ф.2. Успішність досягнення поставленої мети залежить від результативності В розв'язання таких завдань курсу:

Н і •формування умінь самоорганізації творчого потенціалу відповідно до і потреб професійної реальності і культурних вимог її вдосконалення;

з •формування професійного менталітету науково-педагогічного працівника Н музично-педагогічної і мистецької галузей;

а •формування соціально-професійних і міжпредметних компетенцій;

н •формування музично-педагогічного професіоналізму педагога-музиканта, музиканта-виконавця;

- розвиток здатності до інтелектуальної автономності

Цілі навчальної дисципліни:

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти-магістри повинні **знати:**

- теоретичний матеріал з еволюції художніх стилів у мистецтві;
- рівень сучасної науково-теоретичної бази з проблем художніх стилів;
- структуру системи культури в Україні та світі;
- науково-теоретичну літературу з порушеної проблеми;

вміти:

- стисло викладати власні судження та відтворювати їх аргументовано і грамотно у письмовій формі;
- професійно підходити до проблеми еволюції художніх стилів у мистецтві;
- грамотно добирати науково-теоретичну літературу для здійснення практичних завдань;
- самостійно опрацьовувати науково-методичну літературу та застосовувати її у власній практичній діяльності;
- досягнути напрями методичної роботи у роботі зі студентами різних спеціалізацій (диригенти, вокалісти, піаністи, інструменталісти тощо) для забезпечення цілісної, аргументованої інтерпретації у процесі викладацької роботи;
- самостійно складати план лекцій та практичних занять.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетенції

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК.9. Здатність працювати автономно.

Фахові компетентності

ФК. 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями.

ФК. 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК.10. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

Методи навчання:

словесний, пояснювально-ілюстративний, навчально-пізнавальний, проблемно-пошуковий, пояснення, стимулювання і мотивації, робота з літературою.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	Стац. – 20; Заочн.- 6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	Стац. – 10; Заочн. - 4
самостійна робота	Стац. – 60; Заочн. - 80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	B5 Музичне мистецтво	I	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Стили. Художній стиль. Поняття стилю та неостилу в музиці, образотворчому та декоративно-прикладному мистецтві. Інтерпретації поняття «стилю» в науковій літературі			
Тема 2. Старовинна музика. Художня та музична культура Середньовіччя. Християнство як духовна основа середньовічної культури. Мистецтво Візантії.			
Тема 3. Особливості Ренесансного художнього осмислення дійсності. Мистецтво епохи Ренесансу (Відродження). Характеристика еволюції інструментальної музики епохи Ренесансу			
Тема 4. Бароко як художній світогляд та стиль у мистецтві. Особливості музичних творів			

композиторів епохи Бароко. Особливості образотворчого мистецтва та архітектури цієї епохи.			
Тема 5. Мистецтво епохи Просвітництва. Класицизм, рококо, сентименталізм – художні світогляди доби. Особливості музичних творів композиторів епохи класицизму. Неостилі новітнього часу. Необароко. Необідермайєр. Неовізантійський стиль. Неоготичний стиль. Неокласицизм. Неоманьєризм. Неопластицизм. Неореалізм. Неоренесанс. Неорококо. Неороманський стиль. Неоромантизм			
Тема 6. Духовні пошуки європейського мистецтва ХІХ ст. Романтизм та реалізм як концепції світомоделі епохи. Ранній і середній романтизм в музиці. Особливості музичних творів композиторів раннього та середнього періодів романтизму.			
Тема 7. Пізній романтизм у музиці. Особливості музичних творів композиторів пізнього романтизму. Боротьба з академізмом в мистецтві другої пол. ХІХ – поч. ХХ ст. Імпресіонізм. Постімпресіонізм. Неороманський стиль. Вікторіанський стиль. Н			
Тема 8. Музична культура ХХ століття. Модернізм як специфічний культурний феномен. Багатство стильових напрямків. Особливості музичних творів композиторів початку ХХ століття. Стильові течії в образотворчому і декоративно-прикладному м			
Тема 9. Різноманіття і криза мистецтва першої половини ХХ століття. Особливості періоду неокласицизму. Авангардні течії в образотворчому і декоративно-прикладному мистецтві першої половини ХХ ст. Абстракціонізм. Дадаїзм. Футуризм. Сюрреалізм. Український авангард. Модерністські течії в образотворчому мистецтві першої половини ХХ ст. Імажинізм. Кубізм. «Метафізичне мистецтво». Акмеїзм. Символізм. Фовізм. Експресіонізм.			
Тема 10. Музичні стилі повоєнного періоду ХХ століття. Постмодерні напрямки в образотворчому і декоративно-прикладному мистецтві другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Поп-арт. Соц-арт. Арт-дизайн. Акціонізм. Презентація. Інсталяції. П			
ЗАГ.:			

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>90-100 балів (А «Зараховано») отримує студент, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання на заліку, опрацював рекомендовану літературу.</p> <p>80–89 балів (В «Зараховано») отримує студент, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на заліку, опрацював більшість рекомендованої літератури.</p> <p>70–79 балів (С «Зараховано») отримує студент, який виконав більшу частину видів самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на заліку, опрацював значну кількість рекомендованої літератури.</p> <p>60–69 балів (D «Зараховано») отримує студент, який виконав половину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на заліку, опрацював половину рекомендованої літератури.</p> <p>50–59 балів (Е «Зараховано») отримує студент, який виконав третину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на заліку, опрацював третину рекомендованої літератури.</p> <p>26–49 балів (FХ не зараховано з можливістю повторного складання) отримує студент, який виконав хоч якусь частину видів самостійної роботи, практичних занять, не дав відповіді на запитання на заліку, опрацював малу кількість рекомендованої літератури.</p> <p>0-25 балів (F не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) отримує студент, який не виконав жодного виду самостійної роботи, практичних занять, не може дати відповіді на запитання на заліку, не опрацював рекомендованої літератури.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Вид роботи: письмова контрольна робота.</p> <p>Термін написання: для денної форми навчання - після опанування тем, для заочної - за 10 днів до початку сесії</p> <p>Форма: від руки, друкована або електронний варіант</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Розуміти суть і значення понять: стиль, художній стиль, м</p> <p>Обґрунтувати особливості старовинної музики та музичної культури Середньовіччя.</p> <p>З^І. Охарактеризувати особливості мистецтва епохи Ренесансу (Відродження). Здійснити характеристику еволюції інструментальної музики епохи Ренесансу.</p> <p>З^{ІІ}. Обґрунтувати особливості мистецтва епохи Бароко та охарактеризувати особливості музичних творів композиторів епохи Бароко. Виконати аналіз музичних творів А. Вівальді, Й.-С. Баха, Г. Ф. Генделя (на вибір із запропонованого списку).</p>

	<p>5. Охарактеризувати музичне мистецтво класицизму та особливості музичних творів композиторів епохи класицизму Виконати аналіз музичних творів композиторів епохи класицизму: В.-А. Моцарта, Л. Бетховена (на вибір із запропонованого списку).</p> <p>6. Обґрунтувати особливості раннього і середнього романтизму в музиці, охарактеризувати музичні твори композиторів раннього та середнього періодів романтизму. Виконати аналіз музичних творів Ф. Шуберта, Ф. Шопена, Ф. Мендельсона (на вибір із запропонованого списку).</p> <p>7. Охарактеризувати особливості пізнього романтизму у музиці та особливості музичних творів композиторів пізнього романтизму Виконати аналіз музичних творів А. Дворжака, Дж. Россіні, Е. Гріга, Дж. Верді, Й. Брамса (на вибір із запропонованого списку).</p> <p>8. Обґрунтувати особливості музичної культури ХХ століття, охарактеризувати багатство стильових напрямків та особливості музичних творів композиторів початку ХХ століття. Виконати аналіз музичних творів К. Сен-Санса, Г. Малера, Р. Штрауса, Д. Гершвіна, А. Шенберга, Б. Бартока (на вибір із запропонованого списку).</p> <p>9. Охарактеризувати різноманіття і кризу мистецтва першої половини ХХ століття, особливості періоду неокласицизму.</p> <p>10. Обґрунтувати особливості музичних стилів повоєнного періоду ХХ століття.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Опрацювання рекомендованої літератури. Виконання письмових контрольних робіт. Усні відповіді на практичних заняттях.
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік. Форма здачі – комбінована.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: контрольна робота після вивчення тем.

Академічна доброчесність: Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:

Положенні про запобігання академічному плагіату (нова редакція)у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника

<http://surl.li/dzugk> метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально-і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування

Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція)

<http://surl.li/dhrfg>, в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;

Кодексі честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)

<http://surl.li/dhres>, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади

та введені у дію Наказом ректора № 529 від 27.09.2022 р. «Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету»

Наказом ректора № 530 від 27.09.2022 р. «Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу. Очікується, що всі здобувачі освіти відвідають аудиторні заняття курсу. Пропуски занять здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять та опрацюванні літератури із лекційної тематики курсу.

Неформальна освіта: регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Рекомендовані платформи:

Платформа Coursera for Campus;

сучасний студентський простір Paragraph (на базі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника);

Erasmus+UA

8. Рекомендована література

Основна

1. Авраменко О. Зміни парадигми функціонування образотворчого мистецтва в Україні 1950-х – 2005 років. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. У 2 кн. К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. С. 193–239.

2. Асатурян А. С. Камерно-вокальний стиль К. Дебюссі у контексті музичного символізму: автореферат дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків, 2017. 21 с.

3. Афоніна О. Коді культури і «подвійне кодування» в мистецтві: монографія. Київ: НАКККіМ, 2017. 314 с.

4. Бабій Н. Актуальні культурно-мистецькі практики та процеси Західної України кінця ХІХ початку ХХІ століть: культурні доміанти, форми репрезентації, перспективи: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника – Фоліант, 2022. 400 с.: іл.

5. Біла А. Символізм. К.: Темпора, 2010. 272 с.

6. Гаврюшенко О. А., Шейко В. М., Кравченко О. В. Історія світової культури: навч. посібник / наук. ред. В. М. Шейко. Київ: Кондор, 2006. 404 с.

7. Горелік Л. М. Вокальний цикл у жанрово-видовій специфіці камерного співу: автореферат дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / Одеська держ. музична академія ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2006. 14 с.

8. Греченко В. А. Історія світової та української культури: підручник для ВНЗ. Київ, 2005.

9. Зонтаг С. Проти інтерпретації та інші есе. Львів : Кальварія, 2006. 320 с.

10. Іонов В. І. Категорії жанру і стилю у контексті історіографічного дослідження музично-творчого процесу // Культура і Сучасність. 2014. № 2. С. 88–94.

11. Історія світової культури: навч. посібник / кер. авт. кол. Л. Т. Левчук. Київ, 2000.

12. Калениченко А. Музична нео- і постстилістика: спроба систематизації // Музична україністика: сучасний вимір: зб. статей на пошану доктора мистецтвознавства, проф. Лю Пархоменко. Київ, 2005. Вип. 1. С. 106-115.

13. Карась Г. В. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття: монографія. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2012. 1164 с.
14. Карась А. Междисциплинарность как инновационный подход при изучении учебной дисциплины «Эволюция художественных стилей в искусстве». *Artistic Education Fields Integration: Theoretical and Methodological Framework. Challenges. Perspectives. The Scientific International Symposium Materials ehe International Scientific Symposium, October 18th 20th 2018. Bălți: Indigou Color, 2019. С. 61–65.*
15. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортепіано) XIV–XVIII ст.: навч. посіб. Вид. 2-ге, випр., і доп. – К.: Освіта України, 2010. 416 с.
16. Коменда О. Поняття жанру в сучасному музикознавстві. URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39411/11-komenda.pdf?sequence=1>
17. Коннов О. Історична динаміка художнього стилю: монографія. Київ: Вид-вл НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. 187 с. URL: <http://www.npu-etestet.com.ua/wp-content/uploads/2016/10/konov-mono.pdf>
18. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. Київ, 2005.
19. Коханик І. Проблема музикального стилю и стилеобразования в контексте постмодернизма // Наук. вісник Одеської держ. муз. академії ім. А. Нежданової: музичне мистецтво і культура. Одеса, 2003. Вип. 4. Кн. 2. С. 35-41.
20. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навч. вид. / за ред. проф. А. Яртия та проф. В. Мельника. Львів: Світ, 2005.
21. Лігус О. М., Лігус В. О. Проблема стилю в музикознавчих дослідженнях: досвід систематизації // Молодий вчений. 2018. № 1(2). С. 673–676.
22. Лігус О. М. Теоретичні аспекти співвідношення музичного стилю і жанру // Вісник КНУКІМ. 2016. Вип. 35. С. 129–137.
23. Лісова О. Г. Програмність як жанрова парадигма камерної вокальної творчості: до проблеми виконавського розуміння : автореферат дис... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Одеса, 2009. 20 с.
24. Ляшенко І. Національне та інтернаціональне в музиці. Київ : Наук. думка, 1991. 267 с.
25. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації: навч. посіб. Київ, 2013. 134 с.
26. Москвічова Ю. О. Історія мистецтв в контексті світової культури: навч.-метод. посібник: у 3-х т. Т. 2. Херсон: Видв-во ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 278 с.
27. Москвічова Ю. О. Історія мистецтв в контексті світової культури: навч.-метод. посібник: у 3-х т. Т. 3. Херсон: Видв-во ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 180 с.
28. Музика і філософія: До 150-ліття зустрічі Вагнера і Ніцше. Вагнер і Ніцше: 150-ліття зустрічі : збірник матеріалів міжнародної науко-практичної конференції (Львів, 7-8 листопада 2018 р.). Львів, 2018. 206 с. URL: <http://surl.li/suewi>
29. Музична естетика античного світу / вступ. нарис і збір. текстів проф. О. Ф. Лосева. Київ: Музична Україна, 1974. 220 с.
30. Павлишин С. Американська музика. Львів: Бак, 2007. 316 с.
31. Павлишин С. Музика двадцятого століття: навч. посібник для вищ. навч. закладів культури і мистецтв I–IV рівнів акредитації / Львів. держ. муз. акад. ім. М. Лисенка. Львів: БаК, 2005. 232 с.
32. Павлова Т. Мистці українського авангарду в Харкові. Х. : Графпром, 2015. 474 с.
33. Питання стилю і форми в музиці : збірка статей / ред.-упор. Я. Якубяк. Львів : Каменярь, 2001. 248 с. [Наукові записки ЛДМА ім. М. Лисенка. Вип. 4].
34. Полікарпов В. Лекції з історії світової культури: навч. посібник. Київ, 2006.
35. Пучков А. Архітектурна практика України у пошуках перерваної традиції. 1991–2006 роки. Парадоксальні спостереження. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. У 2 кн. К.: Інтертехнологія, 2006. С. 424–481.
36. Пучков А. Між навігаційними щоглами: Профілі українських мистецтвознавців (архітектура і візуальне мистецтво). Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. 392 с: 5 арк. портр. (Серія («Постаті культури»)).

37. Смирна О. Український мистецький нонконформізм. Історичний і світоглядний вимір. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. У 2 кн. К.: Інтертехнологія, 2006. С. 77–94.
38. Соколюк Л. Михайло Бойчук та його школа. Х. : Видавець Савчук О.О., 2014. 386 с.
39. Татарнікова А. А. Алілуйна парадигма європейської культури і музики (від готики до сучасності): монографія. Одеса: «Астропринт, 2020. 344 с.
40. Українська на зарубіжна культура / за ред. М. Заковича. Київ, 2002.
41. Чібалашвілі А. Вплив мистецьких течій початку ХХ століття на музичне мистецтво // МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія. 2015. Вип. 11. С. 278-285. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mist_2015_11_21
42. Kaczyński B. Frédéric Chopin. Musical Genius. Bielsko-Biała: Wydawnictwo DEBIT/ 118 p.
43. KARAS Hanna, ROMANIUK Lesia, NOVOSIADLA Iryna, OBUKH Liudmyla, ZVARYCHUK Zhanna. INTRODUCTION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE STUDY OF MUSIC DISCIPLINES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE. *RPGE – Revista on line de Política e Gestão Educacional*, Araraquara, v. 25, n. esp. 3, p. 1618-1634, set. 2021.
44. Masterpieces of the Metropolitan museum of art [introduction by Philippe de Montebello; edited by Barbara Burn]. The Metropolitan museum of art, New York; A bulfinch press book/ Little, Brown and company Boston; New York; Toronto; London, 2001. 320 p.

Викладач

Ганна Карась, професор